

ANAYASA MAHKEMESİ 6183 SAYILI KANUN'UN 28. MADDESİNİN BİRİNCİ FIKRASININ (1) NUMARALI BENDİNİ İPTAL ETTİ

İPTALİ İSTENEN VE İLGİLİ GÖRÜLEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 28. maddesi şöyledir:

“Bağışlama sayılan tasarruflar:

Madde 28 – Yirmi yedinci maddenin tatbiki bakımından aşağıdaki tasarruflar bağışlama hükmündedir:

- 1. Üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan hısımlarıyla, eşler ve ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) sıhri hısımlar arasında yapılan ivazlı tasarruflar,*
- 2. Kendi verdiği malın, akdin yapıldığı sıradaki değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler,*
- 3. Borçlunun kendisine yahut üçüncü bir şahıs menfaatine kaydı hayat şartıyla irat ve intifa hakkı tesis ettiği akitler.”*

ANAYASA'YA AYKIRILIK

Mahkemeye göre söz konusu sınırlamanın gerekli olup olmadığı hususu irdelenmelidir. Kamu alacağının ödenmemesi sonucunu doğuran tasarrufların geçersiz sayılmasındaki amaç kamu alacağının tahsil edilebilmesini sağlamaktır. Söz konusu amaca **daha hafif bir sınırlamayla ulaşmak mümkünse** bu sınırlamanın tercih edilmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesinin benzer nitelikteki düzenlemelerin iptali talebiyle yapılan başvurulara ilişkin yaptığı incelemelerde de belirttiği üzere itiraz konusu kural, borçlunun belirtilen derecelerdeki kan veya sıhri hısımları ve eşiyile yaptığı ivazlı tasarrufların bağışlama olarak kabulünü aksinin iddiası ve ispatı mümkün olmayan bir olgu olarak öngörmüştür.

Bu bakımdan tasarruf konusu malın değerinin tam olarak veya fazlasıyla ödenmiş bulunması, tasarruf işleminin borçlunun alacaklılarının da menfaatine yönelik olması, alacaklıların tasarruf işlemi dolayısıyla zarar görmemesi, alacaklıların alacağı tahsil ve cebri icra imkânlarının zorlaştırılmamış hatta kolaylaştırılmış olması veya tasarrufun tarafı üçüncü kişilerin iyi niyetli olması sonucu değiştirmeyecektir.

Borçlunun üçüncü derece dâhil kan hısımları ile eşi ve ikinci derece dahil sıhri hısımları ile gerçekleştireceği ivazlı tasarruflara kesin olarak bağışlama sonucunun bağlanması, taraflara belirtilen hususlarda iddia ve savunmada bulunma, bu hususların ispatı yönünden delil, bilgi ve belge sunma imkânı vermemektedir.

Hâlbuki kamu alacağının korunması, aksi ispat edilebilir bir karineyle de mümkün olabilir. Bu yönde bir tercihin gerek mülkiyet hakkı gerekse hak arama özgürlüğü üzerinde daha hafif bir etki yaratacağı açıktır.

Bu itibarla kuralın kamu alacağının korunmasını sağlamak şeklindeki meşru amaç bakımından gerekli olduğu söylenemez.

Açıklanan nedeler ışığında AYM 6183 sayılı Kanun'un 28. maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin **Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline**, iptal hükmünün kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar vermiştir.

Saygılarımızla

Vizyon Grubu

Karara aşağıdaki bağlantı yolunu kullanarak ulaşabilirsiniz.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/09/20230915-23.pdf>